

Tanımlar

Hedeflerin hiyerarşisini kavramak için aşağıdaki iki temel kavram önemlidir.

Ders Programı

Diğer adı ders izlencesidir. Bir derse özgü etkinlikler dizgesidir. Dersin hedefleri, içeriği, öğretim durumları (öğretim yöntem ve teknikleri, kullanılan araç- gereç, materyaller ve diğ.) ve ölçme ve değerlendirmeye ilişkin tüm etkinliklerin dizgesidir.

Örneğin;

- Dönem Ekonomiye Giriş Dersi,
- IV. Öğretim Teknolojileri Dersi...

Öğretim Programı

Bir öğretim kademesinde ve bir öğretim alanına ilişkin tüm ders programlarını kapsayan programdır.

Örneğin;

- Matematik öğretmenliği lisans programı,
- Bilgisayar mühendisliği doktora programı...

Hedeflerin Hiyerarşisi

Uzak Hedefler

Bir toplumun bireylerden beklediği nihai hedeflerdir. Başka bir ifade ile ülkenin vatandaşlarından beklediği nihai hedeflerdir.

Genel Hedefler

Uzak hedefleri gerçekleştirmek için belirlenen hedeflerdir. Bir ülkenin genel eğitim sistemini aracıyla gerçekleştirmesini beklediği hedeflerdir.

- İyi, etkin ve **verimli vatandaşlar** yetiştirmek
- Kendisinin ve toplumun mutluluğuna katkı sağlayacak **meslek sahibi bireyler** yetiştirmek

Özel Hedefler

Birinci

Genel hedeflerin gerçekleşebilmesi için **öğretim kademelerine/kurumlarına** özgü hedeflerdir.

Örneğin;

1. Yükseköğretim kurumlarının hedefleri
2. Orta öğretim kurumlarının hedefleri
3. Temel eğitim kurumlarının hedefleri
4. Okul öncesi kurumlarının hedefleri
5. Diğer eğitim kurumları ...

Yükseköğretim kurumlarının hedeflerine “ 2547 Nolu Yükseköğretim Kanunu” nda yer verilmiştir <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.2547.pdf> adresinden erişebilirsiniz.

İkinci

Yükseköğretim kurumunuzdaki öğretim programlarının düzeylerine özgü hedefleridir.

Örneğin;

1. Önlisans
2. Lisans
3. Yüksek lisans
4. Doktora

Yükseköğretim kurumlarının bilim alanlarında özgü hedefleridir. Yükseköğretim düzeylerine göre öğrenim hedefleri “*Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesi*”nde yer almaktadır. Çerçeveye <http://tyyc.yok.gov.tr/?pid=10> adresinden erişebilirsiniz.

Örneğin;

1. Sağlık Alanı
2. İşletme ve Yönetim Bilimleri Alanı
3. Mühendislik
4. Bilgisayar
5. Hukuk Alanı
6. Beşerî Bilimler Alanı
7. Sosyal ve Davranış Bilimleri
8. Öğretmen Yetiştirme ve Eğitim Bilimleri Alanı
9. Diğer...

Yükseköğretim program alanlarına göre öğrenim hedefleri “*Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesi*”nde yer almaktadır. Çerçeveye <http://tyyc.yok.gov.tr/?pid=10> adresinden erişebilirsiniz.

Yüksek öğretim yeterlilik çerçevesinde öğrenim hedefleri **bilgi, beceri ve yetkinlik** olarak sınıflandırılmaktadır.

Üçüncü

Yükseköğretim bilim alanı içerisindeki ders programının hedefleridir.

Örneğin;

Öğretmen yetiştirme ve eğitim bilim alanı İlköğretim Matematik öğretmenliği programı yer alan ders programları/ ders izlencesi

I. Dönem Matematiğin Temelleri I Ders Programı

II. Dönem Matematiğin Temelleri II Ders Programı

IV. Dönem Algoritma ve Programlama Ders Programı

Yukarıdaki her bir ders programının özel hedefleri derse özgüdür.

I. Dönem Matematiğin Temelleri I Ders Programı hedefleri 'Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesi' uyumlu olacak bir şekilde öğretim elemanı tarafından belirlenir ve öğretim elemanı tarafından yazılır.

Öğrenim Hedefi

Öğrenim hedefi eğitim ve öğretim süreci sonunda varılmak istenen durumlardır.

Öğrenim hedefi eğitim ve öğretim süreci sonunda öğrencide bulunması gereken özelliklerdir.

Dersin Öğrenim Hedefi

Öğrenim hedefleri ders programının sonunda öğrencinin kazanması istenen davranışlardır.

Ders programlarında öğrenim hedef davranışları **bilişsel, duyuşsal ve psikomotor** alan olarak sınıflandırılır.

- **Bilişsel alan/bilişsel davranış:** bireyin zihinsel etkinlikleri ilgilidir. Bilgi, tanımlama, sınıflandırma, eşleştirme, ayırma, mantıksal çıkarım yapma, neden sonuç ilişkisi kurma, açıklama analiz etme, yorumlama, problem çözme gibi zihinsel etkinlikleri kapsar. Dolaylı yoldan gözlenir ve ölçülürler.
- **Duyuşsal alan/duyuşsal davranış:** Bireyin hislerle ilgili alanıdır. Bireyin tutumları ile ilgilidir, derse yönelik tutum, bilime yönelik tutum gibi. Tutumların yanında ilgi, merak, hoşlanma, sevgi, saygı, özgüven, iş birliği, empati, paylaşma, yardım gibi bireysel özellikleri içerir. Dolaylı yoldan gözlenir ve ölçülürler.
- **Psikomotor alan/psikomotor davranış:** Bireyin yapıp etme davranışları ile ilgilidir. Bireyin zihin ve bedenini bütünleştirerek gerçekleştirdiği davranışlardır. Sağlık uzman adayının hastadan kan alması, sürücü adayının araba kullanması, mimar adayının maket çizimi yapması gibi sıralı birçok işi ve işlemi içerisinde barındırır. Doğrudan gözlenir; doğrudan ve dolaylı ölçülürler.

Öğrenim Hedeflerini Tanıma ve Belirleme

1. Yükseköğretim kurumlarını hedeflerine <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.2547.pdf> adresinden erişiniz.

1.1. **Yüksek öğretim kurumlarının genel amaçların/hedefleri** inceleyiniz.

2. Bilim adamlarına göre yükseköğretim yeterlilik çerçevesine <http://tyyc.yok.gov.tr/?pid=10> adresinden erişiniz.

Bilim alanlarına göre yükseköğretim yeterlilik çerçevesi öğrenim hedeflerini

- **bilgi**
- **beceri**
- **yetkinlik**

olarak sınıflandırmaktadır.

2.1. Yükseköğretim **bilim alanınıza** göre **yükseköğretim yeterlilik çerçevesini** inceleyiniz.

3. Yüksek öğretim yeterlilik çerçevesine göre yürüttüğünüz ders programının öğrenim hedeflerini belirleyiniz.

3.1. Daha **önceki yıllarda yürütülmüş ders programları** öğrenim hedeflerini inceleyiniz.

3.2. Ulusal ve uluslararası **farklı üniversitelerdeki** yürütülen **ders programının** öğrenim hedeflerini inceleyiniz.

3.3. Ders programına özgü yayınlanmış **makale** veya yayınlanmamış **lisansüstü araştırmalar** var ise inceleyiniz.

4. Yukarıdaki incelemeler doğrultusunda öğrenme hedeflerinizi net bir şekilde tanımlayınız ve yazınız

4.1. Üniversitenin **eğitim öğretim politikalarını** dikkate alınız.

4.2. Ulusal ve uluslararası **farklı üniversitelerdeki** dersi yürüten öğretim elamanlarından **akran desteği** alınız.

5. Yükseköğretim genel hedefleri, yükseköğretim bilim alanı yeterlilik çerçevesindeki hedefler ve ders programı hedeflerinin birbiri ile **uygunluğu kontrol ediniz.**

6. Desin öğrenim hedeflerini **belitke tablosuna aktarırken** başka bir ifade ile öğrenciden beklenen hedef davranışları içerikle ilişkilendirirken

- **bilişsel**
- **duyuşsal**
- **psikomotor**

davranış sınıflandırmasını kullanınız. (Bir öğrenim hedefi birden çok davranış türünü içerebilir.)